

ماجرای قتل رئیس نانوآخانه

۲۵ مرداد ۱۳۹۵ ساعت ۱۱:۵۷

عبدالحمیدخان متین السلطنه فرزند میرعبدالباقی طبیب، مشهور به اعتضادالحکما و برادر دکتر خلیل خان اعلم الدوله در تهران به سال ۱۲۹۶ قمری به دنیا آمد. وی که می‌گفتند نسب به مختار بن ابوعبیده ثقفی می‌برد، در مدرسه امریکایی تهران زبان انگلیسی آموخت، به سال ۱۳۰۸ قمری زمانی که حدود سیزده سال داشت، به فرنگ عزیمت کرد، ابتدا به پاریس رفت و بعد در لندن تحصیل حقوق نمود و بعد از نه سال در ۱۳۱۷ به ایران بازگشت.

جوان و تاریخ- کشکول

عبدالحمیدخان متین السلطنه فرزند میرعبدالباقی طبیب، مشهور به اعتضادالحکما و برادر دکتر خلیل خان اعلم الدوله در تهران به سال ۱۲۹۶ قمری به دنیا آمد. وی که می‌گفتند نسب به مختار بن ابوعبیده ثقفی می‌برد، در مدرسه امریکایی تهران زبان انگلیسی آموخت، به سال ۱۳۰۸ قمری زمانی که حدود سیزده سال داشت، به فرنگ عزیمت کرد، ابتدا به پاریس رفت و بعد در لندن تحصیل حقوق نمود و بعد از نه سال در ۱۳۱۷ به ایران بازگشت. در سن بیست سالگی سمت مترجمی سفارت ایران در استانبول را متقبل شد، به عربی، ترکی، انگلیسی و فرانسه تسلط داشت و تحصیلات خود را در دانشگاه آکسفورد خاتمه داد. او بعد از بازگشت به کشور، معاون رئیس گمرک‌های بنادر خلیج فارس گردید و در عین حال امیرالبحری و ریاست کشتی مشهور پرسپولیس را عهده‌دار شد. متین السلطنه به واسطه شغل خود در بوشهر اقامت داشت، در همین شهر نخستین نشریه کاریکاتور را با نام طلوع

منتشر کرد. انتشار طلوع به سال ۱۳۱۸ اتفاق افتاد، بعد از مدتی او روزنامه مظفری را منتشر کرد. انتشار روزنامه مظفری یک سالی بعد از انتشار طلوع در هفتم شوال ۱۳۱۹ شکل گرفت، بعد از مدتی متین السلطنه به تهران رفت و آقا میرزا علی آقا لیبب‌الملک شیرازی تصدی آن را بر عهده گرفت. اندکی بعد از رفتن به تهران، متین السلطنه معاون رئیس گمرک‌های خراسان شد. او در این منطقه، شروع به تأسیس مدارس جدید نمود، انجمن‌های خیریه بنا نهاد و خلاصه اقدامات خیرخواهانه انجام داد. متین السلطنه با وجود روحیه محافظه‌کارانه خاص خود، از پشت پرده تحولات کشور آگاهی داشت. او پیش‌تر مقاله‌ای بس مهم در روزنامه خود نوشت و به طوری که قبلاً در باب آن سخن گفتیم عوامل بحران‌ساز مثل محتشم السلطنه و مستشارالدوله را به مردم معرفی کرد. مورخ‌الدوله گمان برده است آن مقاله باعث قتل متین السلطنه در این دوره شد، واقعیت امر این است که این بار هم او می‌دانست دست کمیته مجازات از آستین چه کسانی بیرون می‌آید، پس او را به قتل رسانیدند قبل از اینکه بار دیگر مثل دوره وقوع جنگ و سرایت آن به ایران، دست به افشاگری زند. بعد از قتل متین السلطنه، کمیته مجازات برای نخستین بار دست به انتشار اعلامیه زد. نخستین بیانیه کمیته مجازات که بعد از قتل متین السلطنه منتشر شد به این شرح بود: هموطنان متین السلطنه کشته شد در حالیکه با خود بار سنگینی از خیانت و بی‌شرافتی را همراه برد. ما جامعه را از وجود این عنصر بی‌حیثیت پاک کردیم تا سرمشق برای سایر اشخاص خیانت‌پیشه باشد که شاید رویه خود را عوض نمایند. وقتی متین السلطنه به قتل رسید، عین السلطنه که آن هنگام در تهران اقامت داشت نوشت: «این آدم انگلوفیل بود، وکیل در دوره دوم بود. بعد مرنارد ناناخانه طهران را به او داد. هفتاد هزار تومان از ناناخانه خورد رفت فرنگستان این ادعاها هیچ‌گاه اثبات نشد، اگر منظور از کسی که هفتاد هزار تومان را حیث و میل کرد و به فرنگ رفت، متین السلطنه باشد، این سخن دروغ است؛ زیرا او هرگز از زمانی که وارد ایران شد تا آن زمان به خارج کشور نرفت. به هر روی، وقتی تروریست‌ها توانستند این قتل را انجام دهند، جری‌تر شدند. این بار وثوق دانست که هدف اصلی کمیته قتل اوست، وی روز یکشنبه پنجم شعبان سال ۱۳۳۵ مطابق با ۲۶ مه ۱۹۱۷ یعنی درست چهار روز بعد از قتل متین السلطنه، هیأت دولت را در منزل خود دعوت کرد و اطلاع داد تصمیم گرفته است استعفا نماید. روز هفتم آن ماه، شاه استعفای وثوق را پذیرفت. به قول مستشارالدوله پس از این قتل‌ها، رعب و وحشت عمومی سراسر تهران و رجال و دیوانسالاران شهر را در خود فروبرد، وثوق‌الدوله رئیس‌الوزرا از منصب ریاست‌وزرایی استعفا داد و در منزل ییلاقی خود واقع در باغ فردوس شمیران، با ترس زندگی می‌کرد.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۱۹۹۱۹/ناناخانه-رئیس-قتل-ماجرای/>